

Slika zdravlja - Kasna detekcija raka dojke u Šibensko-kninskoj županiji

Županijski tim za zdravlje

Opis javnozdravstvenog problema

Pokazatelji

Rak dojke najčešća je maligna neoplazma u žena u Šibensko-kninskoj županiji. Dobno standardizirana stopa incidencije raka dojke u 20- godišnjem periodu narasla je 1,6 puta.

Dobno standardizirana stopa smrtnosti od raka dojke u periodu od 2001. do 2005. godine pokazuje porast 1,4 puta, dok Dobno standardizirana stopa smrtnosti od raka dojke 0-64 u periodu od 2001. do 2005. godine pokazuje porast 2,3 puta.

U promatranom periodu (2001.-2005.) godišnje 188 godina izgubljenog života prosječno se veže uz umiranje od raka dojke. U 2005. g od raka dojke umrlo je 18 žena. Godišnje prosječno u promatranom periodu (2001.-2005.) 11 žena umrlo je prije 79 godina života (očekivana životna dob za žene Šibensko-kninske županije ptri rođenju). 43% svih izgubljenih godina života u promatranom se periodu odnose na umiranje ispod 50 godina.

Rak dojke je u županiji u 2005. osmi najčešći pojedinačni uzrok smrti za ukupno stanovništvo, dok je za žene najčešći pojedinačni uzrok smrti.

Najčešći je uzrok smrti u dobnoj skupini 40-44 godine.

Najveći broj operiranih žena u 2006. godini, prema podacima interne statistike Odkjela patohistologije Opće bolnice Šibensko-kninske županije bio je veći od 2 cm u promjeru.

Petogodišnje preživljenje oboljelih od raka dojke za žene u Šibensko-kninskoj županiji za period 1991.-1995. je 46%, dok je u istom vremenskom periodu udio petogodišnjeg preživljenja u zemljama zapadne Evrope 73%, a u SAD-u 85%.

Dostupna znanja i tehnologije

Organizirani programi probira čija osnova je mamografski screening i / ili od stane zdravstvenog djelatnika nadzirani samopregled- očekivana redukcija mortaliteta je 15-20% (u Šibensko-kninskoj županiji sa 37/100000 žena na 22/100000) kod 70%- tnog odaziva u probiru.

Odaziv u programu probira Mamma je U Šibensko-kninskoj županiji najniži u RH (oko 35-40% pozvanih žena u dobi 50-69 godina), te se samo provođenjem Nacionalnog programa probira ne očekuje u literaturi dokazana redukcija mortaliteta.

Determinantne, direktni i indirektni pospješujući čimbenici za prioritet Kasna detekcija raka dojke

Determinantne

1. Rijetki i neredoviti preventivni pregledi dojki
2. Nedostatni dijagnostički resursi

Direktni pospješujući čimbenici

Ad 1.

- a) Rijetki i neredoviti preventivni pregledi dojki u ordinacijama obiteljskih liječnika
- b) Nedovoljno znanje i svjesnost o važnosti provođenja preventivnih prgleda dojki

Ad 2.

- a) Nedovoljno dijagnostičke opreme

Indirektni pospješujući čimbenici

Ad 1.

- a) Rijetki i neredoviti preventivni pregledi dojki u ordinacijama obiteljskih liječnika- nedovoljna i

neadekvatna edukacija obiteljskih liječnika

b) Nedovoljno znanje i svjesnost o važnosti provođenja preventivnih pregleda dojki- nedovoljna edukacija žena o važnosti preventivnih pregleda dojki

Ad 2.

a) Nedovoljno dijagnostičke opreme – nedovoljni financijski resursi

Glavni cilj:

Otkriti rak dojke u žena u Šibensko-kninskoj županiji u što ranijoj fazi (manji od 1 cm u promjeru) kako bi se spriječili skupii dugotrajni terapijski postupci, dokazano poboljšalo petogodišnje preživljenje oboljelih od raka dojke, te postigla redukcija mortaliteta od raka dojke sa 37/100000 na 22/100000.

Ciljane skupine programa:

Žene u Šibensko-kninskoj županiji stare 35 i više godina
Obiteljski liječnici
Patronažne sestre
Ginekolozi u primarnoj zdravstvenoj zaštiti

Dugoročni ciljevi:

1. Povećati udio žena koje obavljaju preventivni mamografski pregled i kontrolirani samopregled dojki jednom godišnje sa 30% žena u dobi 50-69 godina na 60% u dvije godine trajanja programa
2. Povećati broj obavljenih mamografskih pregleda u Šibensko-kninskoj županiji sa 7000 godišnje na 14000 pregleda godišnje u dvije godine trajanja programa

Kratkoročni ciljevi:

(unutar godine dana)

- Pregledati sve žene u Šibensko-kninskoj županiji stare 38 godina i više kontrolirajući način mjesečnog provođenja samopregleda u ordinacijama obiteljskih liječnika i ginekologa u primarnoj zdravstvenoj zaštiti
- Nabava još najmanje jednog mamografskog aparata u Šibensko-kninskoj županiji

(unutar 6 mjeseci)

- Educirati sve žene u Šibensko-kninskoj županiji stare 35 godina i više o važnosti mjesečnog provođenja samopregleda, te potrebi kontrole načina provođenja samopregleda u ordinacijama obiteljskih liječnika i ginekologa u primarnoj zdravstvenoj zaštiti jednom godišnje
- Educirati sve obiteljske liječnike i ginekologe u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u Šibensko-kninskoj županiji o protokolima i standardima preventivnih aktivnosti u detekciji raka dojke u žena stare 35 godina i više

Ciljevi procesa:

Povećan broj mamografa u Šibensko-kninskoj županiji koji su u upotrebi (sa jednog na najmanje dva, te sufinanciranje korištenja dijagnostičkih resursa u privatnom sektoru, kako bi za ciljanu skupinu pregled kod privatnika bio besplatan)

Korištenje novih izvora financiranja (općine, gradovi, turistička privreda, odgovorni poduzetnici)

Educirati sve žene starije od 35 godina o važnosti preventivnih pregleda dojki

Educirati sve obiteljske liječnike o važnosti preventivnih pregleda dojki za žene starije od 35 godina

Educirati sve patronažne sestre o važnosti preventivnih pregleda dojki za žene starije od 35 godina

STRATEGIJE

EDUKACIJA (putem medijskih kampanja, tečajeva, konzultacija)

IZMJENE U ZDRAVSTVENOJ POLITICI (ojačati odgovornost zajednice za zdravlje traženjem i poticanjem nalaženja novih izvora financiranja za rješavanje javnozdravstvenih prioriteta)

Aktivnosti

- radio emisije, pamtilice i brošure koje će provoditi obiteljski liječnici, pzz ginekolozi, patronaža, Zavod za javno zdravstvo , članovi tima
- edukacijski tečajevi za žene o tehnici samopregleda- kirurzi, Liga protiv raka, obiteljski liječnici, patronaža
- edukacijski tečajevi za obiteljske liječnike i patronažu o tehnici samopregleda- kirurzi, Liga protiv raka, obiteljski liječnici, patronaža
- edukacijski tečajevi za obiteljske liječnike i patronažu o protokolima i standardima u dijagnostici i detekciji raka dojke- ekspertni tim (kirurzi,citolozi, radiolozi, znanstveno vijeće, Liga protiv raka, obiteljski liječnici, patronaža, ZZJZ)